
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۴۹۷

فکر

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۲۹۷، «فلک» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «فلک» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «فلک» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۲۹۷
ریشه	فلک
تعداد تکرار	۲۵
تعداد مشتقات	۴
تعداد ریشه مرتبط	۱۱۸

فهرست مشتقات

۱. اَلْفُلْک (۹)   ۲. اَلْفُلْک (۲)   ۳. اَلْفُلْک (۱۲)   ۴. فَلَک (۲)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. ابق (۱)	۲۵. ثنی (۱)	۴۹. رزق (۱)	۷۳. صرف (۱)	۹۷. لبس (۲)
۲. ابحج (۱)	۲۶. جری (۷)	۵۰. رسل (۱)	۷۴. صنع (۳)	۹۸. لحم (۲)
۳. اذن (۱)	۲۷. جعل (۲)	۵۱. ركب (۲)	۷۵. طرو (۲)	۹۹. لعل (۴)
۴. ارض (۶)	۲۸. حی ء (۳)	۵۲. روح (۴)	۷۶. طیب (۱)	۱۰۰. لیل (۳)
۵. اکل (۲)	۲۹. حتی (۱)	۵۳. رثف (۱)	۷۷. ظلم (۳)	۱۰۱. مخر (۲)
۶. الله (۹)	۳۰. حلّی (۲)	۵۴. رئی (۵)	۷۸. ظنن (۱)	۱۰۲. مرر (۱)
۷. اله (۹)	۳۱. حمد (۱)	۵۵. زجو (۱)	۷۹. عذب (۱)	۱۰۳. مسک (۱)
۸. امر (۵)	۳۲. حمل (۳)	۵۶. زوج (۲)	۸۰. عصف (۱)	۱۰۴. مل ء (۱)
۹. انس (۲)	۳۳. حوج (۱)	۵۷. سیح (۲)	۸۱. عقب (۱)	۱۰۵. ملح (۱)
۱۰. انن (۱۱)	۳۴. حوط (۱)	۵۸. سبق (۲)	۸۲. عقل (۱)	۱۰۶. موت (۱)
۱۱. اهل (۱)	۳۵. حی (۱)	۵۹. سحب (۱)	۸۳. عمی (۱)	۱۰۷. موج (۱)
۱۲. اوی (۷)	۳۶. خرج (۳)	۶۰. سخر (۱۰)	۸۴. عین (۲)	۱۰۸. موه (۲)
۱۳. ائی (۷)	۳۷. خطب (۲)	۶۱. سلک (۱)	۸۵. غرق (۴)	۱۰۹. نجو (۶)
۱۴. ای (۷)	۳۸. خلص (۲)	۶۲. سمو (۶)	۸۶. فرت (۱)	۱۱۰. نذر (۱)
۱۵. بثث (۱)	۳۹. خلف (۲)	۶۳. سوغ (۱)	۸۷. فرح (۱)	۱۱۱. نزل (۲)
۱۶. بجر (۹)	۴۰. خلق (۴)	۶۴. سوی (۲)	۸۸. فضل (۵)	۱۱۲. نظر (۱)
۱۷. برر (۲)	۴۱. دبب (۱)	۶۵. سیر (۱)	۸۹. فور (۱)	۱۱۳. نعم (۲)
۱۸. بشر (۱)	۴۲. درک (۱)	۶۶. شحن (۳)	۹۰. قمر (۲)	۱۱۴. نفع (۲)
۱۹. بعد (۱)	۴۳. دعو (۲)	۶۷. شرب (۱)	۹۱. قول (۳)	۱۱۵. نهر (۴)
۲۰. بغی (۶)	۴۴. دین (۲)	۶۸. شرک (۱)	۹۲. قوم (۴)	۱۱۶. وحی (۳)
۲۱. بلغ (۱)	۴۵. ذرر (۱)	۶۹. شکر (۶)	۹۳. کذب (۴)	۱۱۷. وقع (۱)
۲۲. بین (۱)	۴۶. فوق (۱)	۷۰. شمس (۲)	۹۴. کلل (۹)	۱۱۸. وله (۹)
۲۳. تنور (۱)	۴۷. ربب (۱)	۷۱. صبر (۱)	۹۵. کون (۶)	
۲۴. ثمر (۱)	۴۸. رحم (۳)	۷۲. صدر (۱)	۹۶. کیف (۱)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۶۴} إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
۲. {الأعراف - ۶۴} فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ
۳. {يونس - ۲۲} هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِ وَجَرَيْنَ بِهَمِّ بَرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنِ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ
۴. {يونس - ۷۳} فَكَذَّبُوهُ فَتَبَعْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُتَدَبِّرِينَ
۵. {هود - ۳۷} وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُعْرِضُونَ
۶. {هود - ۳۸} وَيَصْنَعِ الْفُلْكَ وَكَلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنِّي فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ
۷. {إبراهيم - ۳۲} اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ
۸. {النحل - ۱۴} وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
۹. {الإسراء - ۶۶} رَبُّكُمْ الَّذِي يُرْسِلُ لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا
۱۰. {الأنبياء - ۳۳} وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ
۱۱. {الحج - ۶۵} أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ
۱۲. {المؤمنون - ۲۲} وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ
۱۳. {المؤمنون - ۲۷} فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحَيْنَا إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُعْرِضُونَ
۱۴. {المؤمنون - ۲۸} فَإِذَا اسْتَوَيْتِ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
۱۵. {الشعراء - ۱۱} فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ
۱۶. {العنكبوت - ۶۵} فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ
۱۷. {الروم - ۴۶} وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَّاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَبَلِيغَاتٍ وَأَنْ يُرْسِلَ الْفُلْكَ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
۱۸. {لقمان - ۳۱} أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَةِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ
۱۹. {فاطر - ۱۲} وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاجِرَ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
۲۰. {يس - ۴۰} لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ
۲۱. {يس - ۴۱} وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ
۲۲. {الصافات - ۱۴} إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ
۲۳. {غافر - ۸۰} وَلكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْتَغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ

۲۴. {الزخرف - ۱۴} وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ

۲۵. {الجمانية - ۱۴} اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ